

Ontmoet de Schelde

Juni 2012

© Vilda - Wes Adams

Werken komen dichterbij!

"Heel binnenkort gaan in jouw buurt de werken aan het Sigmaplan van start. In Vlassenbroek, op het grondgebied van de stad Dendermonde, start Waterwegen en Zeekanaal NV (W&Z) met de aanleg van een overstromingsgebied. Het doel? De regio beter beschermen tegen overstromingen. Samen met deze veiligheidsdoelstelling wordt ook de natuur in ere hersteld om aan de Europese natuurdoelen te voldoen. Ten slotte denken we ook aan de recreanten in het gebied: zo komen er nieuwe voorzieningen voor wandelaars, fietsers, jeugdverenigingen en hengelaars."

"Zoals bij alle infrastructuurwerken is de fase van de werken op het terrein niet altijd een geschenk voor de omwonenden. Maar op termijn wordt de streek veiliger, natuurlijker en waardevoller."

En daar heb je als inwoner ook heel wat voordeel bij. Uiteraard sta je op de eerste rij om te weten wat er in jouw buurt gaat gebeuren. Hoe zal de omgeving er straks uitzien? Waar zal je kunnen wandelen en fietsen? In deze nieuwsbrief tonen we hoe het overstromingsgebied wordt ingericht en welke functies het krijgt. Voor meer informatie kun je steeds terecht op www.sigmaplan.be."

Hans De Preter

projectingenieur Waterwegen en Zeekanaal NV (W&Z)

Elias Verbanck

projectleider Natuur en Landschap voor Natuur en Bos (ANB)

Baasrode en omstreken veilig én natuurlijk

In Baasrode, een deelgemeente van Dendermonde, komt straks één van de grootste gecontroleerde overstromingsgebieden (GOG) van de Schelde: het GOG Vlassenbroek. Het project kadert in het Sigmaplan, dat Vlaanderen beter moet beschermen tegen overstromingen uit de Schelde. Het GOG Vlassenbroek zal niet alleen de veiligheid verhogen, ook is er plaats voor unieke natuur.

Het Sigmaproject Vlassenbroek wordt ingericht als een gecontroleerd overstromingsgebied, of kortweg GOG. Dat is een laaggelegen gebied, omringt door een dijk, waar de rivier 'veilig' kan overstromen. Het overstromingsgebied Vlassenbroek bestaat uit twee delen (noord en zuid), van elkaar gescheiden door een (overstroombare) compartimenteringsdijk. Naast de beschermende functie krijgen deze gebieden elk een specifieke natuurvulling, die in beide delen anders is. Zo ontstaat een gevarieerd en aantrekkelijk landschap, waarin zeldzame natuurtypes opnieuw een kans krijgen. Door veiligheid en

natuur op dezelfde plaats te combineren, wordt zuinig omgesprongen met de ruimte. In een gebied met hoge gronddruk, zoals Vlaanderen, is dat een must.

Noordelijk deel: veiligheid en getijdennatuur (GOG-GGG)

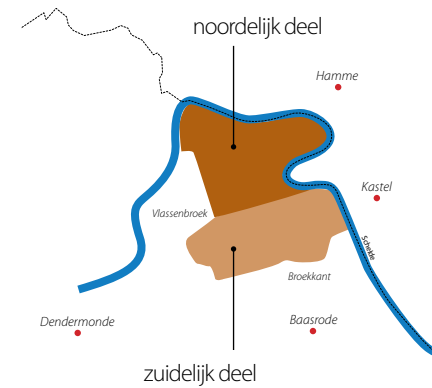
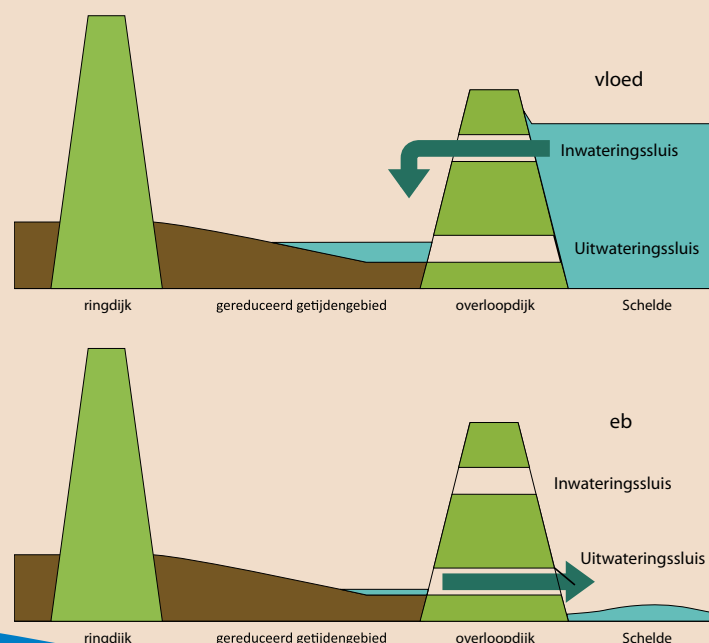
Het noordelijk deel van de Vlassenbroekse Polder, 102 hectare groot, krijgt een inrichting als getijdennatuurgebied. Door de juiste randvoorwaarden te creëren, ontstaat er in dit overstromingsgebied een gereduceerde getijdenwer-

king (GOG-GGG). Er zal zich een krekenspatroon ontwikkelen, waarlangs het water in- en uitstroomt. Zo vormen er zich slikken en schorren, die gepaard gaan met een unieke plantengroei.

In de laagst gelegen zones, die dagelijks overstroomt, ontstaan slikken. Op de hoger gelegen zones, die minder vaak overstroomt, ontwikkelen zich schorren. Slikken en schorren in zoet water zijn zeldzaam in Europa en worden daarom beschermd. Vele bijzondere vogels, vissen en ongewervelden vinden hier een ideale leefplek.

Hoe werkt een gecontroleerd overstromingsgebied met gereduceerd getij (GOG-GGG)?

Een gecontroleerd overstromingsgebied met gereduceerd getij (GOG-GGG) is een speciale uitvoering van een gecontroleerd overstromingsgebied (GOG). Bij vloed stroomt een beperkte hoeveelheid Scheldewater door de inwateringssluizen het gebied binnen. Bij eb vloeit dit water door de uitwateringssluizen terug naar de rivier. Op die manier stroomt in dit deel dagelijks een klein beetje getij binnen. Deze omstandigheden zijn ideaal om getijdennatuur tot ontwikkeling te laten komen. De getijdenwerking is immers de drijvende kracht voor de ontwikkeling van een ecosysteem met slikken en schorren.

Bij stormtij, wanneer een springtij op de Schelde samenvalt met een noordwesterstorm, zal dit noordelijk deel zijn veiligheidsfunctie opnemen. Het gebied zal op een gecontroleerde wijze vollopen via de (verlaagde) overlopdijk. Verwacht wordt dat het noordelijke deel een à twee keer per jaar onder water zal lopen.

Om het dagelijkse getij te beperken tot het noordelijk deelgebied wordt langs het tracé van de nieuwe Sluisbeek een compartimenteringsdijk aangelegd. Bij een hogere waterstand in het noordelijk deelgebied zal deze dijk overstroomt en functioneren als overlopdijk naar het zuidelijk deelgebied.

Zuidelijk deel: veiligheid en wetland (GOG)

Het zuidelijke deel van Vlassenbroek, 138 hectare groot, krijgt een natuurvulling als 'wetland'. Dit gedeelte komt niet onder invloed van het dagelijks getij, maar zal slechts bij zeer hoge waterstanden overstroomt, wanneer een springtij samenvalt met een extreme noordwesterstorm. Dat is een uitzonderlijke situatie, die veel minder vaak (ruwweg ongeveer één keer in vijftig jaar) zal voorvallen. De overstromingen zullen in dit deel van Vlassenbroek dan ook eerder beperkt zijn. Daarom kan de veiligheidsfunctie hier gecombineerd worden met natte natuur of wetland. De grondwaterstand wordt verhoogd, opdat zich een structureel moerasbos kan ontwikkelen, afgewisseld met open plekken en open water. Het ideale leefgebied voor zwarte elzen en andere bijzondere planten en dieren.

Zo groeit het gebied straks uit tot een adembenemende plek. Een centraal gelegen uitkijkpunt biedt een uniek zicht op de slikken en schorren. Enkele hengelvijvers krijgen een nieuw onderkomen aan de rand van het overstromingsgebied. De vissers krijgen zo nieuwe visgelegenheden in het overgangsgedebied tussen de ringdijk en Broekkant.

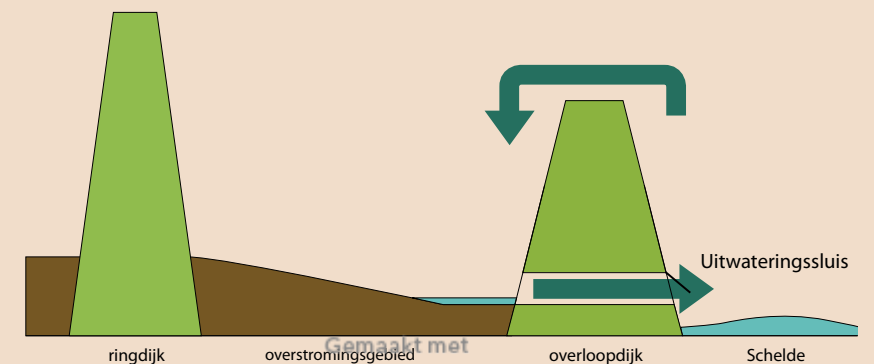
Afvoer van het hemelwater

Om het hemelwater af te voeren, worden in het zuiden aan de landzijde van de ringdijk een nieuwe verzamelgracht en twee bufferbekkens aangelegd. De pompcapaciteit van het pompstation aan de oostzijde van het GOG wordt uitgebreid, en in de ringdijk worden twee noodoverlaten naar het GOG voorzien, één aan de westzijde ter hoogte van Vlassenbroek en één aan de zuidzijde, nabij Broekstraat – Broekkantstraat.

Hoe werkt een gecontroleerd overstromingsgebied (GOG)?

Bij stormtij rolt een vloedgolf de rivier binnen. Het overstromingsgebied zorgt ervoor dat die vloedgolf afgetopt wordt. Dat gaat zo: de top van de vloedgolf stroomt over een overlopdijk het overstromingsgebied in. Omdat de vloedgolf nu minder krachtig is, neemt het risico op bressen in de dijk en ongecontroleerde overstromingen in de omgeving af. Om te beletten dat de woningen achter het overstromingsgebied onder water lopen, wordt het achterliggende land beschermd met een stevige ringdijk.

Hoe vaak staat een GOG onder water? Dat hangt af van gebied tot gebied. Het zuidelijke deel van Vlassenbroek zal maar eens in de vijftig jaar onder water lopen, het noordelijke jaarlijks een à twee keer. Een overstromingsgebied treedt meestal alleen in de winter in werking. Dan komen de meeste stormen voor en zijn de waterstanden het hoogst.

Zo zal Vlassenbroek er straks uitzien

Op de visualisaties zie je hoe Vlassenbroek er uit zal zien bij verschillende waterstanden.

- *Laagtij* en *hoogtij* doen zich dagelijks twee keer voor. Ieder getij stroomt er elke dag een beetje water in het noordelijk deel van Vlassenbroek. In het zuidelijk deel is dat niet het geval.

- *Springtij* is een meer uitgesproken getij, dat zich twee keer per maand voordoet. Het hoogtij is dan hoger, het laagtij lager. Dit heet doodtij. Bij springtij stroomt er meer water in het noordelijk deel van Vlassenbroek dan bij normaal hoogtij. Het zuidelijk deel blijft droog.

- Een à tweemaal per jaar krijgt Vlassenbroek te maken met *stormtij*. Deze extreme hoogwaterstand ontstaat door een combinatie van springtij en een noordwesterstorm. Dan loopt het noordelijk deel van Vlassenbroek onder water. Bij een *extreem stormtij* loopt zowel het noordelijk als het zuidelijk deel van Vlassenbroek onder water. De bewoonde regio's blijven gevrijwaard van wateroverlast.

Het Sigmaplan beschermt heel Vlaanderen

Na de stormvloed van 1976 ontwikkelde de Vlaamse overheid het Sigmaplan. Dat werd in 2005 geactualiseerd tot een slim toekomstproject, dat Vlaanderen beter beschermt tegen overstromingen. Dijk-aanpassingen en de aanleg van bijkomende overstromingsgebieden vormen het hart van dit plan. Overstromingsgebieden worden op strategisch gekozen plaatsen langs de Schelde en haar zijrivieren aangelegd.

De maatregelen bieden meteen ook een antwoord op de hogere waterstanden door de zeespiegelstijging als gevolg van klimaatverandering.

Het geactualiseerde Sigmaplan herstelt ook het kwetsbare ecosysteem van de Schelde en verbetert de mogelijkheden voor recreatie. De economische functie van de rivier, zoals scheepvaart, blijft tevens gegarandeerd. Op die manier werkt het Sigmaplan aan een veilig, natuurlijk en economisch aantrekkelijk Scheldegebied.

Voor meer informatie over de Sigmaprojecten kan je terecht op www.sigmaplan.be

Eerste fase: bouw van de compartimenteringsdijk

De inrichting van het overstromingsgebied Vlassenbroek verloopt in fasen. Dit voorjaar beginnen we met de werken aan de compartimenteringsdijk. Een woordje uitleg.

Dit is de eerste ingreep in het kader van de werken om de beveiliging tegen overstromingen te verbeteren. De compartimenteringsdijk wordt op een innovatieve en geconsolideerde manier opgebouwd, met de steun van Europa.

Europees project

De bouw van de compartimenteringsdijk werd in 2011 aanbesteed en zal in 2012-2013 worden uitgevoerd. Deze werken maken deel uit van het Europese PRISMA-project (Promoting Integrated Sediment Management), dat streeft naar betere en ecologisch verantwoorde baggertechnieken. Vlaanderen geeft met Vlassenbroek een unieke invulling aan dit internationale project. De compartimenteringsdijk wordt niet op een klassieke manier gebouwd, maar met baggerspecie afkomstig uit onderhoudswerken van de Zeeschelde tussen Gentbrugge en Melle. Door deze baggerspecie op een innovatieve, gecontroleerde wijze te hergebruiken, met respect voor de milieuhygiënische normen, zorgen we ervoor dat natuurlijke grondstoffen maximaal worden aangewend.

De baggerspecie wordt via het water aangevoerd, en vervolgens via pijpleidingen rechtstreeks in de dijk gepompt. Deze manier van werken leidt dus niet tot meer vrachtverkeer in de omgeving. Zo is er minder hinder voor de omwonenden en blijft ook de milieu-impact van de hele operatie beperkt.

Slimme baggertechnieken met PRISMA

Europa subsidieert de werken aan de compartimenteringsdijk in Vlassenbroek in het kader van het Interreg IV A 2 Zeeën-programma. Dat Europese programma stimuleert grensoverschrijdende samenwerking tussen de kustgebieden van vier lidstaten: Frankrijk (Nord-Pas-de-Calais), Engeland, België (Vlaanderen) en Nederland (zuidelijk kustgebied). De samenwerking en economische samenhang tussen verschillende landen en gebieden worden hierdoor bevorderd.

Centraal in het PRISMA-project staat 'integraal sedimentbeheer'. Samen met internationale partners zoeken we naar innovatieve methoden voor baggeren, baggeropslag en hergebruik van baggerspecie. De innovatieve en geconsolideerde wijze van opbouw van de compartimenteringsdijk past perfect in dit project en geniet dan ook de steun van de Europese partners.

Wat staat er nog op het programma?

De inrichtingswerken verlopen in fasen. In 2012 starten de werfinrichting en voorbereidende werken, zoals rooiingswerken, verplaatsen van nutsleidingen, de aanleg van een tijdelijke overslagzone en grondaanvoer. Hieronder volgt een volledig overzicht.

1) Bouwrijp maken van het terrein:

De aanwezige grondspecie die vrijkomt bij uitgravingen (kreek, visvijvers, ...) wordt zoveel mogelijk hergebruikt. Deze volumes zijn echter ontoereikend, dus moet er ook grondspecie worden aangevoerd. Voor de uitvoering van de dijkwerken en de andere grondwerken in het gebied, wordt langs de Scheldedijk aan de oostzijde van het gebied een tijdelijke overslagzone voorzien. Daar wordt de grond- of baggerspecie, die via het water wordt aangevoerd, aan land gebracht. Ook worden aanpassingswerken uitgevoerd aan een aantal nutsleidingen, zoals de verplaatsingen van een drinkwatertoevoerleiding (TMWW), een elektriciteitsleiding (Eandis), en aanpassingswerken aan een zuurstofleiding (Air Liquide).

2) Archeologisch onderzoek:

Op een aantal percelen in het noordelijk deel van Vlassenbroek zullen bijkomende archeologische onderzoeken worden uitgevoerd.

3) Compartimenteringsdijk:

Wanneer de voorbereidingswerken voldoende gevorderd zijn, kan de bouw van de compartimenteringsdijk starten (in augustus 2012). Deze fase zal ongeveer een jaar duren. De via het water aangevoerde grondspecie wordt rechtstreeks in het dijklichaam van de compartimenteringsdijk aangebracht, zodat de hinder voor de omwonenden beperkt blijft. Fietsers en wandelaars kunnen tijdens deze fase blijven gebruikmaken van het jaagpad op de Scheldedijk.

4) Aanpassing en uitbreiding van het pompstation:

Bij hevige regenval stroomt er ook veel hemelwater via landzijde naar het gebied. Om te vermijden dat dit voor wateroverlast zorgt, wordt het water geborgen in de langsgracht. In extreme omstandigheden zullen krachtiger pompen dit overtollige regenwater naar de Schelde voeren.

5) Uitgraven van krekens en afwateringsgrachten:

Er zijn grondwerken voorzien voor de aanleg van de verschillende dijken langs het gebied (ringdijk, overloophdijk, compartimenteringsdijk) en voor de uitgraving en/of herprofilering van de afwateringsgrachten en -geulen in het overstromingsgebied zelf. Er wordt zoveel mogelijk van het bestaande grachtenstelsel gebruik gemaakt. Een vlotte afwatering blijft verzekerd.

6) Verplaatsen visvijvers en scoutslokalen:

Visvijvers worden gedempt voor de aanleg van de zuidelijke ringdijk. Ter compensatie zal een aantal nieuwe visvijvers worden aangelegd buiten het GOG, in het overgangsbied tussen de ringdijk en Broekkant (zuidoostelijke zijde van het GOG). Hier wordt ook een beperkte bezoekersparking voorzien. In een latere fase worden ook de bestaande scoutslokalen verplaatst. Er komt een nieuw scoutslokaal in de nabijheid van de nieuwe visvijvers.

7) Ringdijk:

Rond het overstromingsgebied wordt ter hoogte van de woonkernen Vlassenbroek en Baasrode Broekkant een nieuwe ringdijk aangelegd. Die sluit bij het Geulgat in het noorden en het pompgebied in het zuiden aan op de bestaande Scheldedijken. Waar nodig worden ook de aansluitende Scheldedijken bijkomend versterkt of verhoogd.

Op de ringdijk wordt een dienstweg aangelegd. Naast de ringdijk komt er aan landzijde een fietspad. Op enkele plaatsen wordt het gebied toegankelijk voor beheer en onderhoud.

8) Ringgracht:

Langs de ringdijk komt een brede ringgracht, voor de afwatering van de gronden in de omgeving naar het pompstation. De ringgracht loopt vanaf het Geulgat in het noorden, langs Vlassenbroek, de Broekstraat en de Broekkantstraat tot aan het pompgebied. Om het water uit de bovenlopen (Zwarte Beek, Volaardebeek en Oude Beek) te bufferen, worden bijkomende maatregelen getroffen: twee doorwateringssluizen langs de ringdijk zorgen voor extra buffering.

9) In- en uitwateringssluizen:

In het noordelijke deel (GGG) wordt een nieuwe in- en uitwateringsconstructie gebouwd, centraal in de noordelijke Scheldedijk (die wordt omgevormd tot overloophdijk). Zo kan het aanwezige grachtenstelsel optimaal worden ingeschakeld voor in- en uitwatering. In het zuidelijke deel (GOG), komt een nieuwe uitwateringssluiz in de Scheldedijk.

10) Overloophdijk:

In één van de laatste fasen wordt de bestaande Scheldedijk in het noorden verlaagd tot een overloophdijk. Op deze bredere overloophdijk wordt een dienstweg aangelegd. Om erosie te vermijden, komen er langsgrachten langs de overloophdijk.

Verdere inrichtingswerken:

Na uitvoering van alle dijk- en grondwerken, volgen de laatste inrichtingswerken (natuurinrichting, aanleg dienstwegen, recreatieve ontsluitingen, ...).

Verrassende stukjes natuur

In Vlassenbroek creëren we twee soorten natuur. Het noordelijke deel van het overstromingsgebied wordt ingericht als getijdengebied. Het zuidelijke deel komt niet onder invloed van het getij en huisvest natte natuur, of 'wetland'.

Getijdennatuur, afwisseling verzekerd

Het noordelijke deel van het overstromingsgebied is exclusief gereserveerd voor authentieke slikken en schorren. Getijdengebieden blinken uit in diversiteit. Zeker die van de Schelde: er is het ritme van eb en vloed, de unieke overgang van zoet naar zout en het samenspel tussen water, zand en slib. In deze wereld van verschillen boetseert de rivier een netwerk van slikken, schorren, geulen en kreken. Elk van deze biotopen heeft zijn eigen typische bewoners.

Slikken en schorren, mozaïek van zand, water en slib

Slikken, voedzame modder

Slikken zijn de lagergelegen delen van de oever, die bij elke vloed overspoeld worden. Deze overvloed aan water is weinig vriendelijk voor planten. Wel krioelt het er van minidiertjes, zoals wormen, vliegenlarven, pissebedden en verschillende slakkensoorten, die gretig worden verorberd door allerlei watervogels en vissen. Voor ganzen, eenden en steltlopers vormen de slikken een ideale plek om te rusten en eten te zoeken.

Schorren, unieke biotopen

Wanneer slikken het merendeel van de tijd boven de gemiddelde waterlijn uitsteken, spreken we van schorren. Deze plekken overstroomd enkel bij springtij, ongeveer tweemaal per maand. Hier groeien planten die een overstroming goed kunnen verdragen: in het zoete deel van de Schelde groeien er rietpartijen en uiterst zeldzame wilgenvloedbossen, waar de buidelmees en kwak zich thuis voelen. Getijdennatuur wordt hersteld door een uitgekiend concept voor waterbeheer: het gecontroleerd overstromingsgebied met gereduceerd getij (GOG-GGG).

Krakeend

Hogere waterstanden herstellen wetlands

In het zuidelijke deel ontstaan waardevolle wetlands. Dit natuurstype is heel zeldzaam geworden in Vlaanderen. Ook de planten en dieren die in deze gebieden leven, kwamen daardoor in de verdrukking. Het Sigmapijn geeft ons de kans om deze bijzondere natuur te herstellen. Kleine stuwtjes – drempels – op de bodem van de grachten houden het water op, waardoor het grondwaterpeil stijgt. Onder die omstandigheden zal zich moerasbos ontwikkelen. Dat is een paradijs voor boomsoorten zoals elzen, essen en wilgen. Het zal uiteraard een tijdje duren vooraleer deze 'vochtminnende' bomen uitgegroeid zijn tot een echt bos.

Op sommige plaatsen zullen geen bomen groeien, of verloopt de ontwikkeling trager. Op die plekken zal volop riet opschieten of treffen we open water aan. Al die variatie is goed voor de biodiversiteit. Wie weet vinden straks de wielwaal en de matkop, en moerassoorten zoals de bosrietzanger en de waterral hier opnieuw een thuis.

Ook wandelaars zullen hun ogen uitkijken in het afwisselende en verrassende landschap van Vlassenbroek.

Bever ontdekt Vlassenbroek

Drie jaar geleden verraadden vraatsporen aan oude wilgen de komst van een bijzondere bewoner in Vlassenbroek: de bever. De vele brede grachten en het grote aantal bomen uit zacht hout oefenden een grote aantrekkingskracht uit op dit knaagdier. Deze bever is vermoedelijk afkomstig van een kolonie die langs de Dijle stroomopwaarts Leuven leeft. Bevers kunnen immers ver uitzwermen als ze op zoek zijn naar een geschikt leefgebied.

De bever kreeg bovendien gezelschap, en sinds enkele maanden zit er ook een beverjong in Vlassenbroek. Dankzij de videobeelden van Kristijn Swinnen van de Universiteit Antwerpen, die onderzoek doet naar bevers, weten we dat met zekerheid. De aanwezigheid van dergelijke grote zoogdieren bewijst dat Vlassenbroek een gebied is met veel kansen voor natuurontwikkeling. Door industriële activiteiten, het rechte trekken van waterlopen en woningbouw werd de bever bijna uitgeroeid in Vlaanderen.

Wie is de bever?

De bever is het grootste knaagdier in Europa. De Europese bever kan 75 tot 90 centimeter groot worden, inclusief de staart. Hij weegt tussen de 12 en 38 kilo. Een bever blijft heel zijn leven – 8 tot 12 jaar – bij dezelfde partner. Met onder meer zwemvliezen aan zijn achterste poten, is de bever perfect aangepast aan natte omgevingen. Het dier kan vijftien minuten lang onder water blijven. In België zijn bevers vooral in de schemering en de nacht actief. Overdag slapen ze in hollen of takkenburchten.

Wetlands, drassig terrein

'Wetlands' zijn natte gebieden die niet onder invloed van de getijden staan. Ze zijn heel gevarieerd: van open water naar rietland, dat op zijn beurt overgaat in moerasbos. Elzenbroekbossen vormen een zeldzaam natuurstype in de polders. Een groot deel van jaar staan de elzen met hun wortels in het water. Alleen in de zomer kan het water ondiep wegzakken. Ook wilgen, essen en berken kunnen zich hier vestigen. Deze bossen vormen een prima schuil- en nestplaats voor tal van soorten.

Leef je uit aan het water

Wat is er heerlijker dan wandelen of fietsen langs de Schelde? Uitgebreide wandel- en fietsnetwerken, veerdiensten, knuppelpaden en uitkijkpunten. Het Sigmaplan brengt je tot vlak bij de natuurpracht van deze adembenemende rivier.

Het landschap van de Schelde en haar zijrivieren is een heerlijke plek om te wandelen, te fietsen, te vissen, te varen of gewoon tot rust te komen. Waterwegen en Zeekanaal (W&Z), het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), de stad Dendermonde, de provincie Oost-Vlaanderen, het Regionaal Landschap Schelde-Durme en andere verenigingen en belangengroepen werken samen hard aan de recreatieve ontsluiting van Vlassenbroek.

Wat hebben we precies in petto? De talloze jaagpaden zijn ideaal om de fietsen of te wandelen; observatiehutten en uitkijkpunten bezorgen je een prachtig uitzicht over het slikken- en schorrengebied. Via knuppelpaden kan je de natte natuurgebieden zelfs betreden. Het speelterrein van de plaatselijke jeugdverenigingen wordt aangepast en er komen nieuwe hengelvijvers tussen de ringdijk en Broekkant. Via randparkings wordt het nóg gemakkelijker je geliefde natuurgebied te verkennen.

Mogelijke hinder

Infrastructuurwerken brengen soms overlast met zich mee. Maar ook dan denken we zoveel mogelijk aan de omwonenden. Waar mogelijk gebeurt de aanvoer van het materiaal over het water, en voor het werfverkeer zijn er aangepaste trajecten.

De aangevoerde specie wordt, ofwel via persleidingen rechtstreeks opgespoten in de op te hogen dijklichamen, ofwel in een tijdelijke grondstock verzameld, om later te gebruiken. Voor de interne grondtransporten zullen de nodige werfwegen worden aangelegd. Hiervoor zal zo veel mogelijk gebruik worden gemaakt van reeds bestaande wegen en paden in het gebied. Wel kan er soms materiaal via de N17 worden aangevoerd.

Eventuele omleidingen worden aangekondigd en voorzien van signalisatie. Zo zullen er tijdens de werken aan de overloopdijk recreatieve omleidingen voorzien worden via Broekkant- en de Broekstraat naar Vlassenbroek.

Zones die belangrijk zijn voor de natuur, worden zoveel mogelijk vermeden. En ook met bepaalde tijdstippen, zoals het broedseizoen, houden we rekening. De veerdiensten blijven tijdens de hele duur van de werken bereikbaar. Hengelen blijft mogelijk, de bestaande visvijvers worden pas gedempt na de aanleg van nieuwe visputten.

"Samenwerken aan een veilig en natuurlijk Dendermonde"

De Schelde is doorheen de geschiedenis erg bepalend geweest voor de ontwikkeling van Dendermonde. En ook vandaag is Dendermonde een typische stad aan het water, met de dynamiek die daarbij hoort. De stad Dendermonde en W&Z werken intens samen om de stad beter te beschermen tegen overstromingen. Tegelijk ontwikkelen ze een schitterend natuurgebied, waar straks alle Dendermondenaars van kunnen genieten.

Wat betekent de Schelde voor Dendermonde?

Piet Buyse, burgemeester van Dendermonde: "Zoals vele andere steden, gemeenten en dorpen in Vlaanderen is de stad Dendermonde onlosmakelijk verbonden met water. Dat betekent genieten van de pracht, maar ook: overgeleverd zijn aan de kracht van het water. De Schelde heeft de stadsinwoners heel wat te bieden: economische troeven, esthetiek, recreatie, ontspanning, ... Dendermonde heeft dus alle baat bij een veilige en natuurlijke Schelde met veerkracht, zowel in als rond de stad. En dat is precies wat het Sigmaplan beoogt."

Wat is het belang van het overstromingsgebied Vlassenbroek?

"Door de grootte van de polder en de lage ligging, stroomafwaarts het stadscentrum, is de komberging van Vlassenbroek een belangrijke troef voor de veiligheid in het Scheldebekken van onze stad. Ook de geringe impact op de landbouw en de mogelijkheden voor natuurontwikkeling met een recreatieve meerwaarde zijn een pluspunt van dit gebied."

"De plannen voor Vlassenbroek zijn trouwens niet nieuw. In de jaren negentig hebben we de eerste stappen ondernomen voor een natuurherstelplan rond de Vlassenbroekse Polder. In 2002 werd vervolgens over de mogelijkheid nagedacht om bepaalde zones in te richten als overstromingsgebieden. Op het grondgebied van Dendermonde werden toen verschillende potentiële overstromingsgebieden aangeduid."

Hoe werken de stad Dendermonde en W&Z samen?

"Werken aan de waterwegen kunnen maar een meerwaarde betekenen voor onze stad als ze in een open dialoog en via een constructieve samenwerking met alle partners tot stand komen. Met W&Z werken we reeds jaren intensief en positief samen. In 2011 werd die samenwerkingsbereidheid verankerd in een samenwerkingsovereenkomst. Die heeft als doel de verschillende deelprojecten van W&Z op het grondgebied van Dendermonde te integreren in een overkoepelend waterbeheerproject. Zo hebben we een duidelijk plan en staan de neuzen in dezelfde richting. Bij zo'n gebundelde, efficiënte en transparante aanpak heeft iedereen alleen maar te winnen. Op die manier zal Dendermonde straks, als waterstad bij uitstek, zijn naam weer alle eer aandoen."

Wat staat er op de planning?

Alle Sigma-projecten verlopen gefaseerd en volgens wettelijke procedures. In het Sigma-project Vlassenbroek zijn de voorbije jaren al heel wat stappen ondernomen om jouw regio veiliger te maken. Tussen november 2006 en oktober 2010 werd het inrichtingsplan opgesteld, dat de ruimtelijke invulling van het gebied beschrijft. De volgende stap was het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP), dat op 26 maart 2010 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd. Dit plan vervangt de bestemmingen en voorschriften van het oorspronkelijke gewestplan door de locaties waar de overstromingsgebieden komen.

Vervolgens bracht op 12 mei 2010 de goedgekeurde milieueffectenrapportage (MER) de impact van het project op het leefmilieu in kaart. Op 4 april 2011 werd de steden-

bouwkundige vergunning (SBV) afgeleverd. Deze is gebaseerd op de nieuwe voorschriften van het GRUP. Eind 2011 werden vervolgens de eerste deelwerken aanbesteed. Nu kunnen de werken voor de inrichting van de overstromingsgebieden van start gaan. Deze inrichtingswerken zullen meerdere jaren in beslag nemen, en zullen gefaseerd worden uitgevoerd, in functie van de technische vereisten en de beschikbare budgetten.

Vlassenbroek wordt meestal in een adem genoemd met het Sigma-project Wal-Zwijn, dat zich in de volgende Scheldemeander bevindt. Dit project zit in het stadium van de stedenbouwkundige vergunningen. Die vergunningen zijn inmiddels verkregen, maar er zijn nog geen werken gepland in 2012.

Welke werken starten op korte termijn?

	2011	2012	2013
Compartmenteringsdijk	aanbesteding	uitvoering na het bouwverlof	
Verplaatsen Eandis-leiding		uitvoering fase 1	uitvoering fase 2
Verplaatsen TMVW*-leiding		aanbesteding	uitvoering
Revisie + uitbreiding pompstation		aanbesteding	uitvoering
Aanleg grondstock		aanbesteding	uitvoering
Aanleg ringdijk, uitgraving geulen, krekken en visvijvers		aanbesteding	uitvoering
Bouw in- en uitwateringsconstructies			aanbesteding

* TMVW: Tussengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Watervoorziening

Contact

Meer informatie over het Sigmaplan en Vlassenbroek vind je op www.sigmaplan.be.

Met vragen kun je terecht bij:

ir. Hans De Preter,
Waterwegen en Zeekanaal NV (W&Z)
hans.depreter@wenz.be
tel. 03 224 67 06

ir. Elias Verbanck,
Agentschap voor Natuur en Bos (ANB)
elias.verbanck@lne.vlaanderen.be
tel. 09 265 46 34

Colofon

Uitgever:

Waterwegen en Zeekanaal NV
Afdeling Zeeschelde
ir. Wim Dauwe
Lange Kievitstraat 111-113 bus 44,
2018 Antwerpen

Redactie:

Pantarein in een consortium met Tritel en Dens Communicatie, Waterwegen en Zeekanaal NV, Agentschap voor Natuur en Bos

Uitgave juni 2012

www.sigmaplan.be

Gemaakt met

 nitroPDF[®] professional
download de gratis proefversie online op nitropdf.com/professional